

Beskattningen av arbetsinkomster och pensionsinkomster i 18 länder

Av forskningsassistent Katharina Wesolowski, Institutet för Social Forskning vid Stockholms Universitet

2009-12-07

Inledning

Denna jämförelse av beskattning av pensioner och arbetsinkomster i 18 länder¹ har gjorts på uppdrag av Lars-Olof Pettersson från konsultföretaget Unionkonsult i Rådhusgruppen AB. Jämförelsen används som underlag i en utredning som utförts på uppdrag av PRO (Pensionärernas Riksorganisation).

Syftet är att undersöka hur pensioner² respektive arbetsinkomster beskattas i dessa 18 länder och hur beskattningsreglerna påverkar den disponibla inkomsten efter skatt och sociala avgifter med särskilt hänsyn tagen till vilken typ av inkomst, pensions- eller arbetsinkomst, som avses.

För varje land inleds avsnittet med en kort beskrivning av reglerna för pensionsbeskattning och även iögonfallande skillnader mot beskattning av arbetsinkomster tas upp. För de länder där man kan bedöma att en motsvarighet till det svenska jobbskatteavdraget finns, beskrivs även detta jobbskatteavdrag kortfattat.³ De huvudsakliga källorna för beskattningsreglerna är OECD's årliga rapport *Taxing Wages* för 2007-2008 och information från Europeiska Kommissionens sammanställning över sociala skyddssystem i medlemsländerna (MISSOC) för juli 2008. Dessutom användes information från några länders skattemyndigheter.

För att utreda hur beskattningsreglerna påverkar den disponibla inkomsten för en pensionär respektive en arbetstagare har simuleringar genomförts. Den genomsnittliga pensionen för 2008 i respektive land⁴ beskattades en gång som pensionsinkomst och en gång som arbetsinkomst. Motsvarande beräkningar genomfördes även för en inkomst som ungefär motsvarar den pension en genomsnittlig löntagare⁵ skulle erhålla enligt OECD's publikation *Pensions at a glance 2009*. I alla beräkningar har hänsyn tagits till de mer omfattande generella avdrag som arbetstagare respektive pensionärer får göra. I beräkningarna antas att både arbetstagaren och pensionären är ensamstående och att pensionären har uppnått den lagstadgade pensionåldern (i de flesta fall 65 år).

Beräkningarna har gjorts i respektive lands valuta och beloppen är inte jämförbara mellan länderna eftersom ingen hänsyn har tagits till köpkraften i varje land. Däremot är det möjligt att utifrån beräkningarna ange vilken typ av inkomst som belastas med högst skatt i respektive land.

¹ Länder som ingår är Australien, Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Portugal, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland, USA och Österrike.

² Beteckningen "pensioner" avser pensioner i den obligatoriska pensionsförsäkringens första och andra pelare (om en andra pelare finns). Privata pensionsförsäkringar undersöks inte här.

³ Det gäller för det mesta inte de avdrag som får göras mer allmänt för arbetsinkomstens förvärvande eftersom dessa i de flesta fall inte är så stora i omfattning.

⁴ I vissa fall användes den genomsnittliga pensionen från närmast föregående tillgänglig år, för några länder fanns inga uppgifter om genomsnittlig pension tillgänglig då beräkningarna genomfördes.

⁵ En "average worker" enligt OECD's definition innefattar både "manual and non-manual workers" från flera ekonomiska sektorer (ISIC Sector C-K). Sedan 2005 utgår OECD från en "average worker" istället för "average manual production worker" (ISIC Sector C), se *Taxing Wages 2007-2008*, sid 3. Efter en diskussion valdes begreppet "löntagare" som verkar komma den engelska beteckningen närmare än "arbetare" på grund av att OECD inkluderar "non-manual workers" i sin definition. Det finns dock en del kategorier av löntagare som inte inkluderas då inte alla branscher ryms i OECD's definition.

Australien

Pensioner beskattas; dock finns ett särskilt skatteavdrag för pensionärer, Senior Australians Tax Offset, med ganska höga inkomstgränser som leder till att många pensionärer får rätt till en återbetalning av hela den betalda skatten. Gränserna för skatteåret 2007-2008 är 43 707 australiensiska dollar (AUD) för ensamstående och 68 992 AUD för gifta par⁶.

Liksom anställda betalar pensionärer en så kallad Medicare levy på 1,5 % av den beskattningsbara inkomsten. Eftersom inkomstgränserna för denna sjukvårdsavgift är relativt höga (skatteåret 2007-2008 var inkomstgränserna 17 309 AUD för ensamstående och 29 207 AUD för gifta par⁷) betalar pensionärer oftast ingen Medicare levy.

Utgår man från den genomsnittliga pensionen för 2008 som var 11 573 AUD⁸ skulle en ensamstående pensionär som erhåller denna summa inte betala någon skatt eller Medicare levy alls medan en arbetsinkomst på samma belopp skulle beskattas med endast 1 %.

Utgår man från att en löntagares genomsnittliga lön var 58 750 AUD⁹ och att denna får ca 41,6 % av denna lön i pension¹⁰, alltså 24 440 AUD, skulle även denna mycket högre pension inte beskattas samtidigt som pensionären heller inte behöver betala någon Medicare levy. En arbetstagare med motsvarande lön skulle betala 10 % i skatt och Medicare levy.

Även låginkomsttagare har möjlighet till en skattekredit på maximalt 750 AUD om inkomsten är under 30 000 AUD¹¹. Denna är dock relativt låg jämfört med Senior Australians Tax Offset som maximalt gav 2 129 AUD i skattekredit¹².

Kort sammanfattat beskattas pensioner mycket lägre än arbetsinkomster i Australien.

⁶ Senior Australians Tax offset calculator

⁷ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 155

⁸ 2008 Year Book Australia, sid 286,

⁹ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 154

¹⁰ OECD Pensions at a glance 2009, sid 168

¹¹ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 154

¹² OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 154

Belgien

Pensioner beskattas, pensionärer är dock berättigade till särskilda skattekrediter. Sociala avgifter för sjuk- och invaliditetsförsäkring på 3,55 % av inkomsten betalas endast under förutsättning att den månatliga pensionen inte blir lägre än 1 430,06 Euro för par där endast en får pension respektive 1 206,65 Euro om pensionären är ensamstående. En solidaritetsavgift på upp till 2 % betalas endast på pensioner som är över 2 327 Euro respektive 2 012,76 Euro per månad.¹³ Som jämförelse kan anges att arbetstagare betalar 13.07 % i sociala avgifter.¹⁴

Utgår man från en genomsnittlig pension för 2007 på 9 061,32 Euro¹⁵, 755,11 Euro per månad, skulle en pensionär varken betala skatt eller några sociala avgifter. Utgår man från att en löntagares genomsnittliga lön var 40 697 Euro¹⁶ och att denna får ca 42 % av denna lön i pension¹⁷, alltså 17 093 Euro per år eller 1 424 Euro per månad, skulle denna pensionär fortfarande betala lägre skatter och sociala avgifter än en arbetstagare.

Eftersom jag inte hittade någon detaljerad information om skattekrediter för pensioner för 2008 och då jag även för 2005 hade problem att räkna fram beskattningen och var hänvisad till hjälp från Belgien, är mina utsagor ganska svävande. För 2005 gällde dock att pensioner för ensamstående inte beskattas om de är under 12 452,13 Euro. Gränsen för gifta par var högre men där kunde kontaktpersonen inte ge mig något mer specifikt belopp eftersom han använde sig av ett beräkningsprogram där han själv inte hade inblick i alla parametrar.

Beskattningsreglerna är tyvärr för oklara för att det ska vara möjligt att göra en simulering. För att kunna göra en fullständig jämförelse skulle det behövas en kontaktperson som kunde lotsa frågeställningarna genom skattesystemets konstruktion.

¹³ MISSOC

¹⁴ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 180

¹⁵ Vademecum van de financiële en statistische gegevens over de sociale bescherming in België 2009, II. het stelsel voor werknemers, C. statistieken, 4. pensioenen, sid 188

¹⁶ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 178

¹⁷ OECD Pensions at a glance 2009, sid 176

Danmark

Både Folkepension och arbejdmarkedets tillægspension (ATP) är beskattningsbara och pensionärer är inte berättigade till varken särskilda avdrag eller skattekrediter. Däremot betalar pensionärer inga sociala avgifter medan arbetstagare betalar en fast avgift på 8 292 danska kronor (DKK) per år till arbetslöshetsförsäkringen och 8 % av bruttolönen i andra sociala avgifter (också kallad "health tax" i OECD Taxing wages).¹⁸

Arbetstagare har rätt till ett avdrag på 4 % av sin bruttolön upp till maximalt 12 300 DKK under 2008. Detta avdrag infördes 2003 som del av ett större skattepaket efter en överenskommelse mellan regeringen och ett av oppositionspartierna. Till en början var avdraget 2,5 % av bruttolönen med ett maximalt avdrag på ca 7 500 DKK, men 2008 höjdes det till ovan angivna procent och belopp.¹⁹

För att jämföra effekten av beskattningen av pensioner och arbetsinkomster gjordes följande: Den genomsnittliga ålderspensionen inklusive förtidspension på 105 360 DKK²⁰ beskattades en gång som arbetsinkomst och en gång som pension. Resultatet blev att pensionen beskattades ca 10 procentenheter lägre än arbetsinkomsten.

En annan simulering genomfördes med utgångspunkt i den pension en genomsnittlig löntagare skulle kunna få, 80,3 % av 360 779 DKK²¹, alltså 289 706 DKK. I detta fall beskattades pensionen ca 7 procentenheter lägre än arbetsinkomsten.

Under förutsättning att simuleringen av beskattningen är korrekt (det finns alltid tolkningsproblem), beskattas pensionen lägre än en motsvarande arbetsinkomst trots det särskilda avdraget för arbetsinkomster som en arbetstagare har rätt till.

¹⁸ MISSOC; OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 214

¹⁹ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 212 + 215f

²⁰ Statistical Yearbook 2009, Tabell 171

²¹ OECD Pensions at a glance 2009, sid 188; OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 212

Finland

Pensioner beskattas som vanlig arbetsinkomst, dock får den som har en låg pension göra särskilda avdrag när det gäller den kommunala inkomstskatten. Detta leder till att man inte betalar någon skatt om man endast får den nationella pensionen (Kansaneläke). Gränsen för rätten att göra avdrag ligger under 2008 på 17 363 Euro för ensamstående och 14 910 Euro per make. Avdraget är 7 150 Euro respektive 6 140 Euro och minskas med 70 % av pensionen som överstiger avdragsbeloppet. Pensionärer betalar 1,45 % av pensionen i sociala avgifter för sjukförsäkring och sjukvård (Sairausvakuutus/ Sairaanhoitovakuutus).²²

Arbetstagare har rätt till en skattecredit för arbetsinkomster på maximalt 400 Euro på den statliga skatten och har också rätt till ett skatteavdrag för den kommunala skatten. Detta avdrag är maximalt 3 570 Euro. Arbetstagare betalar 5,11 % av bruttolönen i sociala avgifter och 1,24 % av nettolönen för sjukvårdsförsäkring.²³

År 2008 ändrades beskattningen av pensionerna så att beskattningen skulle ligga i nivå med beskattningen av arbetsinkomsterna genom en sänkning av pensionsbeskattningen. Detta åstadkoms främst genom en höjning av skatteavdraget för den statliga skatten. Avdraget är högst 11 600 Euro och minskas med 53 % av pensionsbeloppet (exklusive avdrag för sociala avgifter) som överstiger denna summa. Ensamstående pensionärer med pensioner i intervallet 13 000 till 31 000 Euro fick den största skattelindringen.²⁴

För att jämföra effekten av beskattningen av pensioner och arbetsinkomster gjordes följande: Den genomsnittliga ålderspensionen på 13 416 Euro²⁵ (nyaste uppgiften för 2007) beskattades en gång som arbetsinkomst och en gång som pension. Resultatet blev att pensionen beskattades ca 2 procentenheter lägre än arbetsinkomsten.

En annan simulering genomfördes med utgångspunkt i den pension en genomsnittlig löntagare skulle kunna få, 56,2 % av 36 587 Euro²⁶, det vill säga 20 562 Euro. I detta fall beskattades pensionen ca 1 procentenhet lägre än arbetsinkomsten.

En simulering utan detta höjda skatteavdrag för beräkningen av den statliga skatten ledde istället till att pensioner beskattades ca 2 % högre än motsvarande arbetsinkomst i båda fallen.

²² MISSOC

²³ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 223

²⁴ Skattestyrelsens beslut om beräkningsgrunderna för personliga innehållningsprocent för pensioner och pensionstagares löneinkomster för år 2008, Beslut Dnr 1764/31/2007, 29.11.2007, Vero Skatt; Skatteprocent är olika för pensionstagare och löntagare, Vero Skatt

²⁵ Statistik över pensionstagarna i Finland 2007, Tabell 1.1.3, sid 67

²⁶ OECD Pensions at a glance 2009, sid 193; OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 222

Frankrike

Pensioner beskattas på samma sätt som arbetsinkomster. Det tas dock endast ut vissa sociala avgifter, Contribution sociale généralisée (CSG) på 6,6 % och Contribution pour le remboursement de la dette sociale (CRDS) på 0,5 % av pensionsinkomsten.²⁷

Arbetstagare betalar 9,9 % i sociala avgifter (vissa delar endast upp till vissa inkomstgränser) utöver CSG på 7,5 % och CRDS på 0,5 %. Arbetstagare har dessutom rätt till en skatte kredit för arbetsinkomster, Prime pour l'emploi (PPE), som maximalt är 948 Euro (2007). Rätten till detta avdrag gäller endast upp till vissa inkomstgränser som varierar med civilstånd, till exempel får en ensamstående inte tjäna mer än 16 251 Euro för att ha rätt till denna skatte kredit.²⁸

För att jämföra effekten av beskattningen av pensioner och arbetsinkomster gjordes följande: Den genomsnittliga ålderspensionen på 7 462 Euro²⁹ beskattades en gång som arbetsinkomst och en gång som pension. Resultatet blev att pensionen beskattades ca 7 procentenheter lägre än arbetsinkomsten.

En annan simulering genomfördes med utgångspunkt i den pension en genomsnittlig löntagare skulle kunna få, 53,3 % av 32 826 Euro³⁰, det vill säga 17 496 Euro. I detta fall beskattades pensionen ca 13 procentenheter lägre än arbetsinkomsten.

Den största skillnaden i beskattningen mellan pensioner och arbetsinkomster verkar ligga i bortfallet av de 9,9 % i sociala avgifter, själva beloppet för PPE blir inte så stort att det uppväger denna effekt.

²⁷ MISSOC

²⁸ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 231ff

²⁹ Les Attributions de Pensions, Évolution du montant annuel moyen de la retraite globale, sid 12

³⁰ OECD Pensions at a glance 2009, sid 198; OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 230

Grekland

Pensioner beskattas på samma sätt som arbetsinkomster. Skatterabatter finns bland annat för krigsveteraner och blinda personer. Pensionärer betalar inga sociala avgifter.³¹ Däremot betalar arbetstagare 16 % i sociala avgifter.³²

Utgår man från att en löntagares genomsnittliga lön var 26 097 Euro³³ och att denna får ca 95,7 % av denna lön i pension³⁴, alltså 24 975 Euro per år, skulle denna pensionär betala 12 procentenheter mindre i skatt än en arbetstagare. Skillnaden beror till största del på att pensionären inte betalar några sociala avgifter.

³¹ MISSOC

³² OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 256

³³ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 152

³⁴ OECD Pensions at a glance 2009, sid 205

Irland

Pensioner beskattas men personer över 65 år har mycket högre grundavdrag än personer som är yngre. Pensionärer betalar dessutom inga sociala avgifter medan arbetstagare betalar 6-6,5 % av bruttolönen minus vissa undantagna belopp i sociala avgifter beroende på inkomst och upp till vissa inkomstgränser.³⁵

Utgår man från att en löntagares genomsnittliga lön var 34 566 Euro³⁶ och att denna får ca 34,2 % av denna lön i pension³⁷, alltså 11 822 Euro per år, skulle varken pensionen eller arbetsinkomsten belastas med skatt eller sociala avgifter eftersom även arbetsinkomsten är undantagen från sociala avgifter på grund av för låga veckoinkomster³⁸. Vid högre pension respektive arbetsinkomst än 18 304 Euro³⁹ belastas dock pensionen mindre än motsvarande arbetsinkomst eftersom arbetstagaren börjar betala åtminstone vissa delar av de sociala avgifterna. En simulering med en inkomst på 20 000 Euro ger vid handen att arbetsinkomsten beskattas med 4 % medan en motsvarande pension fortfarande inte belastas med någon skatt alls.

³⁵ MISSOC; OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 284

³⁶ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 282

³⁷ OECD Pensions at a glance 2009, sid 215

³⁸ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 284

³⁹ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 284

Italien

Pensioner beskattas på samma sätt som arbetsinkomster samtidigt som det inte finns några särskilda skatteavdrag eller -krediter kopplade till anställning utan skattekrediter är avhängiga civilstånd och antal barn och krediter för ensamstående resp gifta gäller även för pensionärer. Pensionärer betalar endast en väldigt låg summa på 0.13 Euro per år till det Nationella institutet för italienska pensionärer (Opera nazionale dei pensionati d'Italia, ONPI) medan arbetstagare betalar 9,49 % av bruttolönen i sociala avgifter upp till en årsinkomst på 40 765 Euro, mer om årsinkomsten överstiger denna summa.⁴⁰

Utgår man från en genomsnittlig ålderspension (vecchiaia) på 13 626 Euro⁴¹ skulle en pensionär betala ca 7 procentenheter mindre i skatt och avgifter.

Utgår man från att en löntagares genomsnittliga lön var 26 191 Euro⁴² och att denna får ca 67,9 % av denna lön i pension som man⁴³, alltså 17 784 Euro, skulle även denna pensionär betala 7 procentenheter mindre i skatt och avgifter.

⁴⁰ MISSOC; OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 292ff

⁴¹ Trattamenti pensionistici e beneficiari al 31 dicembre 2007, Tavola 1 – Prestazioni pensionistiche e relativo importo annuo, complessivo e medio, per tipologia di pensione. Anni 2006-2007, sid 2

⁴² OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 292

⁴³ OECD Pensions at a glance 2009, sid 219

Luxemburg

En ensamstående pensionär beskattas i klass 1a, gifta pensionärer i klass 2, dvs. lägre skatt tas ut jämfört med en ensamstående anställd/arbetare och ingen skatt tas ut på årsinkomster upp till 10 335 Euro.⁴⁴ Pensionärer betalar 2,7 % av pensionen i sjukvårdsavgift och 1,4 % av pensionen i långtidsvårdsförsäkring.⁴⁵

Sociala avgifter för arbetstagare skiljer sig åt beroende på om man räknas som arbetare eller som anställd, arbetare betalar 14,45 %, anställda 12,2 % av bruttolönen. Vissa delar av de sociala avgifterna betalas upp till en inkomstgräns, andra delar tas ut först när en viss inkomst har överstigits. Det finns några skatteavdrag som arbetstagare kan göra som pensionärer inte är berättigade till. Det som lär ha störst påverkan på skattebelastningen är dock ett avdrag som endast tvåförsörjarfamiljer kan tillgodoräkna sig.⁴⁶

Vid en jämförelse av beskattningen för arbetsinkomster respektive pensionsinkomster vid ett belopp på 19 061 Euro, som motsvarar den genomsnittliga pensionen för 2008⁴⁷, beskattas pensionen ca 9 procentenheter lägre än arbetsinkomsten.

Om samma jämförelse görs med ett belopp på 40 988 Euro, motsvarande en genomsnittlig löntagares pension⁴⁸, beskattas pensionen ca 6 procentenheter lägre än en arbetsinkomst på detta belopp.

⁴⁴ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 325

⁴⁵ MISSOC

⁴⁶ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 324ff

⁴⁷ Luxembourg in figures 2009, sid 45

⁴⁸ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 324; OECD Pensions at a glance 2009, sid 229

Nederländerna

Pensioner beskattas, pensionärer har rätt till vissa skattekrediter som är bundna till just åldern. De har rätt till en allmän skattekredit på 970 Euro för personer över 65 år, en särskilt skattekredit på 485 Euro som dubblas för par och en extra skattekredit på 555 Euro för en ensamstående pensionär som endast får den så kallade AOW-pensionen (Algemene Ouderdomswet, grundpensionen).⁴⁹ Personer över 65 år betalar 13,25 % i sociala avgifter, medan yngre personer betalar 31,15 % av sin lön i sociala avgifter. Sociala avgifter betalas upp till en inkomst på 31 589 Euro. Arbetstagare betalar därutöver en avgift till arbetslöshetsförsäkring på 3,5 % av lönen mellan 15 921 och 46 205 Euro och en fast avgift till den allmänna socialförsäkringen på 1 047 Euro. Arbetstagare har också rätt till en allmän skattekredit på 2 074 Euro och till en särskilt skattekredit för arbetsinkomster som maximalt är 1 443 Euro.⁵⁰

Vid en jämförelse av beskattningen för arbetsinkomster respektive pensionsinkomster vid ett belopp på 9 671 Euro, som motsvarar den genomsnittliga ålderspensionen för 2008⁵¹, beskattas pensionen inte alls medan en motsvarande arbetsinkomst belastas med 20 % i skatt och sociala avgifter.

Om samma jämförelse görs med ett belopp på 37 383 Euro, motsvarande en genomsnittlig löntagares pension⁵², beskattas pensionen ca 15 procentenheter lägre än en arbetsinkomst på detta belopp.

Den stora skillnaden i sociala avgifter påverkar belastningen alltså mer än de högre skattekrediter som arbetstagare har rätt till.

⁴⁹ Overview of tax credits 2008

⁵⁰ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 343f

⁵¹ Kwartaalbericht SVB augustus 2009, Tabell B 1.1 och B1.10

⁵² OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 342; OECD Pensions at a glance 2009, sid 236

Norge

Pensioner beskattas. Det finns dock en särskilt regel som begränsar skatten för pensioner. Denna begränsningsregel innebär att ingen betalar mer än 55 % i skatt och sociala avgifter av den nettoinkomst som överstiger 104 600 norska kronor (NOK) om man är ensamstående och 181 800 NOK om man är gift. För en ensamstående pensionär som till exempel har en nettopension⁵³ på 150 000 NOK begränsas skatten och avgiften till 24 970 NOK (alltså 55 % av differensen mellan 150 000 och 104 600 NOK).

Pensionärer har utöver grundavdraget på upp till 56 100 NOK även rätt till ett särskilt åldersavdrag på 19 368 NOK medan arbetstagare har ett grundavdrag på upp till 67 000 NOK.⁵⁴ Pensionärer betalar 3 % av pensionen i social avgift för sjukvårdsförsäkringen medan anställda betalar upp till 7,8 % av bruttolönen i sociala avgifter.⁵⁵

Vid en jämförelse av beskattningen för arbetsinkomster respektive pensionsinkomster vid ett belopp på 173 473 NOK, som motsvarar den genomsnittliga ålderspensionen för 2008⁵⁶, beskattas pensionen 11 procentenheter lägre än en motsvarande arbetsinkomst. Skattebegränsningsregeln för pensioner minskade skatten med ca 11 700 NOK.

Om samma jämförelse görs med ett belopp på 265 000 NOK, motsvarande en genomsnittlig löntagares pension⁵⁷, beskattas pensionen ca 6 procentenheter lägre än en arbetsinkomst på detta belopp. I detta fall minskade inte skattebegränsningsregeln den totala belastningen.

Särskilt skattebegränsningsregeln leder alltså till att pensioner beskattas till en lägre grad än motsvarande arbetsinkomster i de lägre inkomstnivåerna. Även de lägre sociala avgifterna leder till en lägre belastning och det särskilda åldersavdraget leder till att pensionären ändå får göra högre avdrag än en arbetstagare, maximalt 75 468 NOK jämfört med 67 000 NOK.

⁵³ Netto innebär här bruttopensionen minus sociala avgifter.

⁵⁴ Skattebegrensning for pensjonister; Særfradrag for alder og uførhet; Minstefradrag, allt information från skatteetaten

⁵⁵ MISSOC; OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 361

⁵⁶ Alderspensioner. Kjønn og alder. Gjennomsnittlig årlig pensjon. 30. juni 2000-2009. Beløp i kroner

⁵⁷ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 360; OECD Pensions at a glance 2009, sid 243

Portugal

Pensioner beskattas men 6 000 Euro är undantagna och inga sociala avgifter betalas. Arbetstagare betalar skatt nästan från första cent och betalar 11 % av bruttolönen i sociala avgifter. Alla skattebetalare har rätt till skattekrediter som är beroende på civilstånd och antal minderåriga barn.⁵⁸

Utgår man från en genomsnittlig ålderspension på 4 185 Euro (2007)⁵⁹ skulle en pensionär inte betala någon skatt medan arbetsinkomsten belastas med 11 % i skatt och sociala avgifter.

Utgår man från att en löntagares genomsnittliga lön var 16 722 Euro⁶⁰ och att denna får ca 53,9 % av denna lön i pension⁶¹, alltså 9 013 Euro, skulle även denna pensionär inte betala någon skatt medan en motsvarande arbetsinkomst belastas med 15 % i skatt och sociala avgifter.

För pensionärer leder alltså det undantagna inkomstbeloppet och det faktum att inga sociala avgifter betalas till en lägre belastning av pensionen.

⁵⁸ MISSOC; OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 376ff

⁵⁹ Statistical Yearbook of Portugal 2007, Table II.6.1 Social protection indicators, sid 228

⁶⁰ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 376

⁶¹ OECD Pensions at a glance 2009, sid 252

Spanien

Pensioner beskattas i stort sett som arbetsinkomster. Skattebetalare över 65 år får dock göra ett högre grundavdrag än arbetstagare, 5 151 Euro plus 918 Euro. Skattebetalare över 75 år har rätt till ett ännu högre avdrag. Pensionärer betalar inga sociala avgifter, medan arbetstagare betalar upp till 6,35 % av bruttolönen i sociala avgifter. Arbetstagare är berättigade till en skattekredit på 400 Euro för arbetsinkomster. Denna skattekredit infördes 2008. Arbetstagare har också rätt till jämförelsevis höga fasta avdrag för arbetsrelaterade utgifter som är högre för lägre inkomster. Är inkomsten minus sociala avgifter upp till 9 180 Euro får arbetstagaren ett avdrag på 4 080 Euro. I inkomstspannet mellan 9 180 och 13 260 Euro minskar detta avdrag successivt och är inkomsten minus sociala avgifter över 13 260 Euro är avdraget 2 652 Euro.⁶²

Utgår man från en genomsnittlig ålderspension på 8 084 Euro (2007)⁶³ skulle en pensionär inte betala någon skatt medan en motsvarande arbetsinkomst skulle belastas med ca 6 %. Utgår man från att en löntagares genomsnittliga lön var 22 802 Euro⁶⁴ och att denna får ca 81,2 % av denna lön i pension⁶⁵, alltså 18 515 Euro, skulle pensionen ungefär belastas lika mycket som arbetsinkomsten.

För ännu högre pensioner skulle effekten mycket väl kunna bli att pensionen belastas mer än arbetsinkomster (förutsatt att jag har all information som behövs).

⁶² MISSOC; OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 396ff

⁶³ Anuario Estadístico de España 2009, Tabell 7.3.5. Número de pensiones contributivas del sistema de la Seguridad Social y pensión media según régimen y clase

⁶⁴ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 396

⁶⁵ OECD Pensions at a glance 2009, sid 258

Storbritannien

Pensioner beskattas, skattebetalare över 65 år har dock rätt till högre grundavdrag än arbetstagare (9 030 brittiska pund [GBP] resp 9 180 GBP om äldre än 74 år jämfört med 6 035 GBP för arbetstagare). Dessutom betalar pensionärer inga sociala avgifter medan arbetstagare betala 11 % i sociala avgifter om veckoinkomsterna överstiger 105 GBP.⁶⁶

Gifta arbetstagare med låga inkomster har rätt till en återbetalningsbar skattecredit för arbetsinkomster, Working Tax Credit (WTC), som är högre om man har barn och som maximalt uppgår till 4 305 GBP.⁶⁷

Vid en jämförelse av beskattningen för arbetsinkomster respektive pensionsinkomster vid ett belopp på 4 877 GBP, som motsvarar den genomsnittliga ålderspensionen för skatteåret 2007-2008⁶⁸, beskattas varken pensionen eller den motsvarande arbetsinkomsten.

Om samma jämförelse görs med ett belopp på 10 310 GBP, motsvarande en genomsnittlig löntagares pension⁶⁹, beskattas pensionen ca 11 procentenheter lägre än en arbetsinkomst på detta belopp.

Vid en simulering för ett gift par där endast den ena partnern har en arbetsinkomst respektive en pension på 10 310 GBP skulle dock arbetstagaren få tillbaka på skatten eftersom Working Tax Credit leder till överskjutande skatt. Utsagan görs dock med reservation eftersom jag inte är säker att jag har alla uppgifter när det gäller beskattning av gifta pensionärer. Partnern utan inkomst har rätt till icke-beskattningsbar socialhjälp som dock behovsprövas med hushållets inkomster som bas⁷⁰.

⁶⁶ Rates and allowances - Income Tax; OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 436ff

⁶⁷ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 436

⁶⁸ Annual Abstract of Statistics 2009, Tabell 10.5 och 10.24; Storbritannien tillämpar brutet skatteår

⁶⁹ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 436; OECD Pensions at a glance 2009, sid 275

⁷⁰ MISSOC

Sverige

Pensioner beskattas, inga särskilda avdrag finns. Pensionärer betalar dock inte den allmänna pensionsavgiften på 7 % av inkomsten som arbetstagare betalar. Arbetstagare har rätt till ett särskilt jobbskatteavdrag.⁷¹

För att jämföra effekten av beskattningen av pensioner och arbetsinkomster gjordes följande: Den genomsnittliga ålderspensionen på 123 168 svenska kronor (SEK)⁷² beskattades en gång som arbetsinkomst och en gång som pension. En annan simulering genomfördes med utgångspunkt i den pension en genomsnittlig löntagare skulle kunna få, 61,5 % av 348 757 SEK⁷³, alltså 214 486 SEK. I båda fallen beskattades pensionen 5 procentenheter högre än arbetsinkomsten.

En kontroll mot skattetabell 29 för månadslön 2008 visar att en månadsinkomst på 10 264 SEK (motsvarande 123 168 SEK per år) belastas med 1 738 SEK i kolumn 1, det vill säga löneinkomst, och med 2 223 SEK i kolumn 2, det vill säga pensionsinkomst. Skillnaden i belastning är här ca 4,73 procentenheter till pensionernas nackdel. En månadsinkomst på 17 874 SEK (motsvarande 214 486 SEK per år) belastas med 3 881 SEK i kolumn 1 och med 4 637 SEK i kolumn 2, vilket ger en skillnad i belastning på 4,2 procentenheter till pensionernas nackdel.

Mina uträkningar ligger alltså ganska nära de belopp som anges i skattetabellen. Att de ligger något högre beror på att jag använde den genomsnittliga skattesatsen på 31,44 %⁷⁴ som OECD Taxing Wages angav.

Sverige är det enda av de jämförda länderna där pensionerna genomgående belastas högre än arbetsinkomster. Undantag finns för årsinkomster lägre än 22 800 SEK där pensioner belastas mindre än arbetsinkomster och först för årsinkomster över 1 291 212 SEK belastas arbetsinkomster och pensioner ungefär lika, dock fortfarande med en tendens att pensioner belastas med ca 1 procentenhet högre skatteavdrag⁷⁵.

⁷¹ MISSOC; OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 407f

⁷² Utbetalade pensioner. December 2008

⁷³ OECD Pensions at a glance 2009, sid 264; OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 406

⁷⁴ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 408

⁷⁵ Skattetabell 29, Skatteavdrag för månadslön 2008

Tyskland

Pensionsbeskattningen ändras gradvis till en uppskjuten beskattning. Pensioner som beviljades före slutet av 2005 beskattas till 50 %. Pensionärer betalar ca 10 % i sociala avgifter.⁷⁶ År 2008 beskattas 56 % av nya pensioner och pensionsbelopp upp till 16 906 Euro per år beskattas inte på grund av de gällande avdragsreglerna.⁷⁷

Arbetstagare betalar 20,48 % (sedan juli 2008) i sociala avgifter upp till årsinkomst på 43 200 Euro (för sjukförsäkring och vårdförsäkring) och 63 600 Euro (för pensions- och arbetslöshetsförsäkring).⁷⁸

Utgår man från en genomsnittlig ålderspension på 8 592 Euro (2007)⁷⁹ skulle en pensionär inte betala någon skatt medan en motsvarande arbetsinkomst skulle belastas med ca 20 % på grund av de sociala avgifterna.

Utgår man från att en löntagares genomsnittliga lön var 43 942 Euro⁸⁰ och att denna får ca 43 % av denna lön i pension⁸¹, alltså 18 895 Euro, skulle pensionen belastas ca 18 procentenheter lägre än motsvarande arbetsinkomst.

Att endast ca hälften av pensionsinkomsten beskattas samtidigt som pensionärer är berättigade till samma grundavdrag som arbetstagare leder alltså till en långt lindrigare belastning av pensionsinkomster.

⁷⁶ MISSOC

⁷⁷ Übersicht zur Rentenbesteuerung

⁷⁸ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 244f

⁷⁹ DRV Jahresbericht 2007, sid 79

⁸⁰ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 242

⁸¹ OECD Pensions at a glance 2009, sid 201

USA

OASDI-pensioner⁸² beskattas efter höga avdrag och enligt vissa regler. Om inkomsten, definierad som inkomst från andra källor plus 50 % av pensionerna, överstiger 25 000 USD för en ensamstående respektive 32 000 USD för gifta ska 50 % av pensionsinkomsten beskattas. Är inkomsten över 34 000 respektive 44 000 USD ska 85 % av pensionerna beskattas. Pensionärer betalar inga sociala avgifter.⁸³ Får en pensionär endast OASDI-pension ska endast 50 % av dessa tas hänsyn till när beskattningsgränsen kontrolleras, vilket i praktiken leder till att en ensamståendes pension först beskattas när den uppgår till mer än 50 000 USD.⁸⁴ Den delstatliga beskattningen respektive beskattningen i den stad man bor varierar, i till exempel Michigan och i staden Detroit beskattas OASDI-pensioner inte alls oberoende av pensionens belopp.⁸⁵

Arbetstagare betalar 7,65 % av bruttolönen i sociala avgifter (6,2 % av dessa upp till en årslön på 102 000 USD). För inkomster upp till 12 880 USD för ensamstående eller 15 880 USD för gifta har arbetstagare mellan 25 och 64 år möjlighet till en skattecredit på maximalt 7,65 % av 5 720 USD.⁸⁶

För att jämföra effekten av beskattningen av pensioner och arbetsinkomster gjordes följande: Den genomsnittliga ålderspensionen på 12 528 USD⁸⁷ beskattades en gång som arbetsinkomst och en gång som pension. En annan simulering genomfördes med utgångspunkt i den pension en genomsnittlig löntagare skulle kunna få, 38,7 % av 40 857 USD⁸⁸, alltså 15 812 USD. I båda fallen beskattades pensionen inte alls medan arbetsinkomsten belastades med 16 % respektive 18 %.

Regeln att endast 50 % av OASDI-pensioner räknas som inkomst och den höga beskattningsgränsen leder till att pensioner från det statliga socialförsäkringssystemet sällan beskattas.

⁸² OASDI står för Old Age Security, Disability, Invalidity och är pensioner ur socialförsäkringssystemet, även kallad Social Security pensions eller bara Social Security

⁸³ Publication 915 Social Security and equivalent Railroad Retirement Benefits (2008)

⁸⁴ Detta förutsatt att jag förstått reglerna rätt

⁸⁵ Income and deductible items, Dep. of Treasury, Michigan; City of Detroit Income Tax 2008, Instructions for Form D-1040 R-Individual Return for Residents of the City of Detroit

⁸⁶ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 445ff

⁸⁷ The 2009 Statistical Abstract, Table 526. Social Security (OASDI) - Benefits by Type of Beneficiary: 1990 to 2006

⁸⁸ OECD Pensions at a glance 2009, sid 279; OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 444

Österrike

Pensioner beskattas på samma sätt som arbetsinkomster och pensionärer betalar 4,85 % av pensionen i sociala avgifter för sjukförsäkring.⁸⁹ Arbetstagare betalar 18,2 % av bruttolönen i sociala avgifter upp till vissa inkomster. De har rätt till en skattekredit för arbetsinkomster på 54 Euro, medan pensionärer har rätt till en skattekredit på maximalt 400 Euro. Inkomster under 10 000 Euro beskattas ej.⁹⁰

Vid en jämförelse av beskattningen för arbetsinkomster respektive pensionsinkomster vid ett belopp på 15 218 Euro, som motsvarar den genomsnittliga ålderspensionen för 2008⁹¹, beskattas pensionen ca 8 procentenheter lägre än motsvarande arbetsinkomst. Om samma jämförelse görs med ett belopp på 30 961 Euro, motsvarande en genomsnittlig löntagares pension⁹², beskattas pensionen ca 9 procentenheter lägre än en arbetsinkomst på detta belopp.

Skillnader i belastningen ligger till största del i de lägre sociala avgifter som pensionärer betalar.

⁸⁹ MISSOC

⁹⁰ OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 169

⁹¹ Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung, Tabelle 3.16

⁹² OECD Taxing Wages 2007-2008, sid 168; OECD Pensions at a glance 2009, sid 171

Referenslista

2008 Year Book Australia, Australian Bureau of Statistics, Canberra 2008

Alderspensioner. Kjønn og alder. Gjennomsnittlig årlig pensjon. 30. juni 2000-2009. Beløp i kroner, NAV (arbeids- og velferdsetaten), tilgjengelig på <http://www.nav.no/212363.cms>

Annual Abstract of Statistics 2009, Office for National Statistics 2009, Newport 2009

Anuario Estadístico de España 2009, Instituto Nacional de Estadística, Madrid 2009

City of Detroit Income Tax 2008, Instructions for Form D-1040 R-Individual Return for Residents of the City of Detroit, Income Tax Division City of Detroit; tilgjengelig på <http://www.ci.detroit.mi.us/Departments/Finance/IncomeTaxDivision/tabid/91/Default.aspx>

DRV Jahresbericht 2007, Deutsche Rentenversicherung Bund, Berlin 2008

Income and deductible items, Dep. of Treasury, Michigan, tilgjengelig på http://www.michigan.gov/documents/CC-41011_92366_7.pdf

Kwartaalbericht SVB augustus 2009, Sociale Verzekeringsbank 2009

Les Attributions de Pensions, Évolution du montant annuel moyen de la retraite globale, CNAV, http://www.cnav.fr/5etude/f_prospective.htm

Luxembourg in figures 2009, Luxembourg Statistical Office, Luxemburg 2009

Minstefradrag, Skatteetaten, tilgjengelig på <http://www.skatteetaten.no/no/Bibliotek/Tabeller-og-satser/2008/Minstefradrag/>

MISSOC, Information från Europeiska Kommissionens databas Missoc för juli 2008 och januari 2009, finns tilgjengelig på: http://ec.europa.eu/employment_social/missoc/db/public/compareTables.do?lang=en

OECD Taxing Wages 2007-2008, Paris, OECD 2008

OECD Pensions at a glance 2009, Paris, OECD 2009

Publication 915 Social Security and equivalent Railroad Retirement Benefits (2008), Department of the Revenue, Internal Revenue Service 2009

Rates and allowances - Income Tax, Information från brittiska skatteverket, tilgjengelig på <http://www.hmrc.gov.uk/rates/it.htm>

Senior Australians Tax offset calculator, Australian Taxation Office, finns tilgjengelig på <http://calculators.ato.gov.au/scripts/axos/axos.asp?CONTEXT=&KBS=SATO.XR4&go=ok>

Skattebegrensning for pensjonister, Skatteetaten, tilgjengelig på <http://www.skatteetaten.no/no/Bibliotek/Tabeller-og-satser/2008/Skattebegrensning-for-pensjonister/>

Skatteprocent är olika för pensionstagare och löntagare, Vero Skatt, hämtat från http://www.vero.fi/default.asp?path=5,40,90,438&article=6050&domain=VERO_MAIN

Skattestyrelsens beslut om beräkningsgrunderna för personliga innehållningsprocent för pensioner och pensionstagares löneinkomster för år 2008, Beslut Dnr 1764/31/2007, 29.11.2007, Vero Skatt (finska skatteförvaltningen), hämtat från http://www.vero.fi/default.asp?path=5,40,421&article=5955&domain=VERO_MAIN;

Skattetabell 29, Skatteavdrag för månadslön 2008, Skatteverket 2008

Statistical Yearbook 2009, Danmarks Statistik, Köpenhamn 2009

Statistical Yearbook of Portugal 2007, Instituto Nacional de Estatística, Lissabon 2008

Statistik över pensionstagarna i Finland 2007, Finlands officiella statistik, Helsinki 2008

Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung, Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger, Wien 2009

Særfradrag for alder og uførhet, Skatteetaten, tillgänglig på <http://www.skatteetaten.no/no/Bibliotek/Tabeller-og-satser/2008/Sarfradrag-for-alder-og-uforhet/>

The 2009 Statistical Abstract, U.S. Census Bureau 2009

Trattamenti pensionistici e beneficiari al 31 dicembre 2007, Istituto nazionale di statistica, Rom 2009

Utbetalade pensioner. December 2008, statistik från Försäkringskassan på http://statistik.forsakringskassan.se/portal/page?_pageid=93,232875&_dad=portal&_schema=PORTAL

Vademecum van de financiële en statistische gegevens over de sociale bescherming in België 2009, Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid, Bryssel 2009

Übersicht zur Rentenbesteuerung, Bundesfinanzministerium, tillgänglig på http://www.bundesfinanzministerium.de/nr_53988/DE/Buergerinnen_und_Buerger/Arbeit_und_Steuererklaerung/090804_Rentenbesteuerung_an1,templateId=raw,property=publicationFile.pdf